

Homilie Svatého otce na Olympijském stadionu v Berlíně

čtvrtek, 22. září, 2011, 18.30 hodin

Drazí bratři v biskupské službě,

Drazí bratři a sestry,

Pohled na olympijský stadion, který dnes ve velkém počtu zaplňujete, ve mně vzbuzuje velkou radost a důvěru. Srdečně vás všechny zdravím: věřící berlínské diecéze a německých diecézí, jakož i poutníky ze sousedních zemí. Před patnácti lety papež poprvé přišel do Berlína, hlavního města Spolkové republiky Německo. Všichni si pamatujeme návštěvu mého ctihodného předchůdce, blahoslaveného Jana Pavla II. a beatifikaci rektora berlínského dómu, Bernarda Lichtenberga a Karla Leisnera, která se konala právě tady.

S myšlenkou na tyto blahoslavené a na celý šik svatých a blahoslavených můžeme pochopit, co znamená žít jako ratolesti pravého vinného kmene, kterým je Kristus, a nést hojné plody. Dnešní evangelium nám připomnělo obraz této bujně se pnoucí rostliny, která je symbolem životnosti, metaforou krásy a dynamismu společenství Ježíše a jeho učedníků a přátel.

V podobenství o vinném kmeni Ježíš neříká: „Vy jste kmen“, nýbrž: „Já jsem kmen, vy jste ratolesti“ (*Jan 15,5*). To znamená: „Tak jako jsou ratolesti spojeny s kmenem, tak jste vy spojeni se mnou! Avšak tím, že patříte ke mně, patříte také jedni ke druhým.“ A tato příslušnost jedněch ke druhým a k Němu, není nějakým pomyslným, imaginárním a symbolickým vztahem, nýbrž příslušností k Ježíši Kristu v jakémsi biologickém, plně vitálním smyslu. To je církev: společenství života s Ním a jedněch s druhými založené křtem a stále více prohlubované v eucharistii. „Já jsem pravý kmen“ však ve skutečnosti znamená: „Já jsem s vámi a vy jste se mnou“ – je to neslýchaná identifikace Pána s námi: Jeho církev. Sám Kristus se tehdy nedaleko Damašku zeptal Saula, pronásledovatele církve: „Proč mne pronásleduješ?“ Pán tímto způsobem vyjadřuje společný úděl, který se odvozuje z niterného společenství života Jeho církve s Ním, se Zmrtvýchvstalým. On nadále žije ve své církvi v tomto světě. Je s námi a my jsme s Ním. „Proč mne pronásleduješ?“ Ježíš je tedy v posledku tím, kdo je stíhán, je-li pronásledována Jeho církev. A zároveň to znamená, že nejsme sami, jsme-li utiskováni kvůli své víře. Ježíš je u

nás a s námi.

Ježíš pak v podobenství pokračuje: „Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař“ (*Jan 15,1*), a vysvětluje, že vinař bere nůž, ořezává suché ratolesti a čistí ty, které nesou ovoce, aby nesly ještě více. Spolu s přirovnáním proroka Ezechiela, jak jsme slyšeli v prvním čtení, chce Bůh vytrhnout z naší hrudi mrtvé srdce z kamene, aby nám dal živé srdce z masa (srov. *Ez 36,26*). Chce nám darovat život nový a plný síly. Kristus přišel povolát hříšníky. Oni potřebují lékaře, nikoli svatí (srov. *Lk 5,31s*). Církev, jak praví Druhý vatikánský koncil je „všeobecná svátost spásy“ (*LG, 48*), která existuje pro hříšníky, aby jim otevřela cestu k obrácení, uzdravení a k životu. Toto je věčné a velké poslání církve, které jí svěřil Kristus.

Někteří hledí na církev a ulpívají na jejím zevnějšku. Církev se pak jeví jako jedna z mnoha organizací v demokratické společnosti, podle jejichž norem a zákonů má být posuzována i tak obtížně uchopitelná skutečnost jakou je „církev“. Pokud se k tomu ještě přidá bolestná zkušenost, že v církvi jsou ryby dobré i špatné, zrno i koukol, a pokud zůstává pohled upřen na negativní věci, neodhalí se velké tajemství a krása církve.

Nepřichází potom žádná radost z příslušnosti ke kmeni, kterým je „církev“. Šíří se nespokojenost a nevole, nedochází-li k realizaci vlastních, povrchních a mylných idejí o „církvi“ a vlastních „snů o církvi“! Potom ustává radostný zpěv: „Děkuji Pánu za milost, že mne povolal do své církve“, jak to přesvědčivě vyznávaly celé generace katolíků.

Vraťme se však k evangeliu. Pán ve své promluvě pokračuje: „Zůstaňte ve mně, a já zůstanu ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně... neboť beze mne – a mohlo by se přeložit i mimo mne - nemůžete dělat nic“ (*Jan 15,4*).

Každý z nás je postaven před toto rozhodnutí. Pán nám ve svém podobenství znovu říká, jak je závažné: „Kdo nezůstane ve mně, bude vyhozen ven jako ratolest; uschne, seberou ji, hodí do ohně – a hoří“ (*Jan 15,6*). Sv. Augustin k tomu poznamenává: „Ratolest čeká jedno nebo druhé, život nebo oheň. Pokud ratolest není na kmeni, bude v ohni. Aby tedy nebyla v ohni, je na kmeni“ (*In Joan. Ev. tract. 81,3*).

Volba, která je tu požadována, nám s naléhavostí umožňuje pochopit význam našeho životního rozhodnutí. Obraz vinného kmene je současně znamením naděje a důvěry. Kristus svým Vtělením přišel do tohoto světa, aby byl naším základem. Uprostřed každé

potřeby a vyprahlosti je zdrojem, který dává živou vodu, jež nás osvěžuje a posiluje. On sám na sobě nese každý hřích, strach a utrpení, a nakonec nás očišťuje a tajemně přetváří v dobré víno. Ve chvílích nouze se někdy cítíme v úzkých jako hrozny vína, které jsou zcela vymačkány. Víme však, že sjednoceni s Kristem, budeme zralým vínem. Bůh dovede přetvořit v lásku obtížné a tíživé záležitosti našeho života. Důležité je, abychom „zůstali“ na kmeni, v Kristu. V tomto krátkém odstavci užívá evangelista slovo „zůstat“ celkem dvanáctkrát. Toto „zůstávání v Kristu“ poznamenává celou promluvu. V naší neklidné i apatické době, kdy tolik lidí ztrácí orientaci i oporu, kdy se věrnost lásky v manželství i v přátelství stala tak křehkou a krátkou, chceme v našich potřebách volat jako Emauzští učedníci: „Pane, zůstaň s námi, neboť se připozdívá (srov. Lk 24, 29) a kolem nás je tma.“ V tomto čase nám Zmrtvýchvstalý Pán nám nabízí útočiště, místo světla, naděje a důvěry, pokoje a bezpečí. Tam, kde jsou ratolesti ohrožovány suchem a smrtí, je Kristus budoucnost, život a radost, tam je vždycky odpuštění a nový začátek, transformace v Jeho lásce. Zůstat v Kristu, jak jsme viděli, znamená také zůstat v církvi. Celé společenství věřících je pevně spojeno s Kristem, kmenem. V Kristu jsme všichni společně sjednoceni. V tomto společenství nás nese a všichni členové jsou si vzájemně oporou. Společně čelíme bouřím a poskytují si vzájemně ochranu. Nevěříme osamoceně, nýbrž věříme s celou církví všech dob a míst, s církví, která je na nebi i na zemi.

Církev jakožto zvěstovatelka Božího Slova a rozdatelka svátostí nás sjednocuje s Kristem, pravým kmenem. Církev jako „naplnění a dovršení Vykoupení“ (Pius XII., *Mystici corporis*, AAS 35, str. 230: „*plenitudo et complementum Redemptoris*“) je pro nás zárukou božského života prostřednicí plodů, o nichž mluví podobenství o vinném kmeni. Církev je nejkrásnějším darem Božím. Svatý Augustin proto říká: „Každý má Ducha svatého do té míry, do jaké miluje církev“ (*In Ioan. Ev. tract. 32,8*). S církví a v církvi můžeme všem lidem zvěstovat, že Kristus je zdrojem života, že je přítomen, že je velkou skutečností, po níž toužíme. On dává sebe samého. Kdo věří v Krista, má budoucnost. Protože Bůh nechce to, co je suché, mrtvé a umělé, a co je nakonec zahozeno, ale chce plodné a živé věci, život v hojnosti. A On nám dá život v hojnosti

Drazí bratři a sestry! Přeji vám všem, abyste stále hlouběji objevovali radost z toho, že jste sjednoceni s Kristem v církvi, abyste mohli ve svých potřebách nalézat potěchu a vykoupení a stávat se lahodným vínem radosti a lásky Krista k tomuto světu.

Přeložil P. Milan Glaser, Vatikánský rozhlas